IX kadencja

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

Komisja Obrony Narodowej

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **Podkomisji stałej do spraw polskiego przemysłu obronnego oraz modernizacji technicznej Sił Zbrojnych RP (nr 4)**

z dnia 24 maja 2023 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Obrony Narodowej

– podkomisji stałej do spraw polskiego przemysłu obronnego oraz modernizacji technicznej Sił Zbrojnych RP (nr 4)

24 maja 2023 r.

Podkomisja stała do spraw polskiego przemysłu obronnego oraz modernizacji technicznej Sił Zbrojnych RP, obradująca pod przewodnictwem poseł **Moniki Pawłowskiej (PiS)**, przewodniczącej podkomisji, rozpatrzyła:

– informację ministra obrony narodowej, ministra aktywów państwowych i prezesa Polskiej Grupy Zbrojeniowej na temat stanu realizacji i zaawansowania pozyskania wielozadaniowych fregat dla Marynarki Wojennej RP w ramach programu „MIECZNIK”.

W posiedzeniu udział wzięli: **Paweł Sobczyk** zastępca dyrektora Departamentu Projektów Strategicznych Ministerstwa Aktywów Państwowych, **Agnieszka Adamusińska** główny specjalista w Departamencie Zwierzchnictwa nad Siłami Zbrojnymi Biura Bezpieczeństwa Narodowego, **wiceadm. Jarosław Ziemiański** inspektor Marynarki Wojennej w Dowództwie Generalnym Rodzajów Sił Zbrojnych, **płk Mariusz Łosik** szef Oddziału Systemu Funkcjonalnego Rażenia w Zarządzie Planowania Użycia Sił Zbrojnych i Szkolenia (P3/P7) Sztabu Generalnego Wojska Polskiego wraz ze współpracownikami, **gen. bryg. Artur Kuptel** szef Agencji Uzbrojenia wraz ze współpracownikami, **Krzysztof Sola** wiceprezes zarządu Polskiej Grupy Zbrojeniowej SA wraz ze współpracownikami oraz **Paweł Rodzoś** stały doradca Komisji Obrony Narodowej.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Kamil Strzępek** i **Jacek Zientarski** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodnicząca poseł Monika Pawłowska (PiS):

Dzień dobry państwu. Otwieram 4. posiedzenie podkomisji stałej do spraw polskiego przemysłu obronnego oraz modernizacji technicznej Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej. Stwierdzam kworum.

Tematem dzisiejszego posiedzenia podkomisji jest informacja na temat stanu realizacji i zaawansowania pozyskania wielozadaniowych fregat dla Marynarki Wojennej Rzeczypospolitej Polskiej w ramach programu „MIECZNIK”. Referują: minister obrony narodowej, minister aktywów państwowych oraz prezes Polskiej Grupy Zbrojeniowej.

Chciałabym przywitać zaproszonych gości. Witam pana Sebastiana Chwałka, prezesa zarządu Polskiej Grupy Zbrojeniowej. Witam pana Krzysztofa Solę, wiceprezesa zarządu PGZ SA. Witam pana Cezarego Cierzana, dyrektora programu PGZ „MIECZNIK”. Witam pana wiceadm. Jarosława Ziemiańskiego, inspektora Marynarki Wojennej w Dowództwie Generalnym Rodzajów Sił Zbrojnych. Witam pana gen. bryg. Artura Kuptela, szefa Agencji Uzbrojenia. Witam pana kmdra Piotra Skórę, szefa Szefostwa Techniki Morskiej w Agencji Uzbrojenia. Witam pana kmdra Radosława Rychtera, głównego specjalistę z Szefostwa Wsparcia i Koordynacji w Agencji Uzbrojenia. Witam pana kmdra Artura Kończala, głównego specjalistę w Zarządzie Planowania Rzeczowego. Witam pana Pawła Sobczyka, zastępcę dyrektora Departamentu Projektów Strategicznych Ministerstwa Aktywów Państwowych. Witam panią Agnieszkę Adamusińską, głównego specjalistę w Departamencie Zwierzchnictwa nad Siłami Zbrojnymi Biura Bezpieczeństwa Narodowego.

Proszę prezesa Polskiej Grupy Zbrojeniowej, pana admirała i pana generała o przedstawienie informacji dotyczącej tematu dzisiejszego posiedzenia podkomisji.

Szef Agencji Uzbrojenia gen. bryg. Artur Kuptel:

Pani przewodnicząca, dziękuję serdecznie.

Jeżeli pani przewodnicząca pozwoli, rozpocznę od informacji przedstawionej przez resort obrony narodowej.

Przewodnicząca poseł Monika Pawłowska (PiS):

Oczywiście. Bardzo proszę.

Szef AU gen. bryg. Artur Kuptel:

Wysoka podkomisjo, zgodnie z wymaganiami operacyjnymi edycji 2020 pod nazwą „Zwiększenie zdolności rażenia celów morskich, powietrznych i lądowych” celem programu jest pozyskanie trzech okrętów obrony wybrzeża „Miecznik” – w skrócie OOW „Miecznik”. Okręty te mają zastąpić sukcesywnie wycofywane ze służby fregaty typu „Oliver Hazard Perry” – czyli OHP. Budowa trzech fregat zwiększy możliwości ochrony i obrony w powietrzu, na wodzie i pod wodą polskich interesów w rejonie Bałtyku, w tym morskich linii komunikacyjnych, infrastruktury krytycznej, takiej jak porty morskie, farmy wiatrowe i instalacje przemysłu wydobywczego czy instalacje podmorskie. Oczywiście mowa tutaj o kablach czy gazociągach, które ciągną się po dnie mórz i oceanów. Pozwoli to także istotnie wzmocnić skalę działalności Marynarki Wojennej na innych akwenach znajdujących się w obszarze zainteresowania Rzeczypospolitej Polskiej. Ponadto wprowadzenie OOW „Miecznik” do Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej powinno zapewnić wypełnienie zobowiązań sojuszniczych w ramach sił szybkiego reagowania NATO, a także w stałych zespołach sił morskich NATO.

Teraz pokrótce przedstawię stan realizacji programu. Przypomnę, że 27 lipca 2021 r. została podpisana umowa na pozyskanie pierwszego okrętu „Miecznik” w ramach pracy rozwojowej oraz dwóch pozostałych w ramach produkcji seryjnej. Przygotowane na tym etapie umowne terminy dostaw platform okrętowych przewidywały pierwszy okręt w 2028 r., drugi okręt w 2033 r. i trzeci okręt w 2034 r. Szacowana wtedy wartość umowy wynosiła ok. 8 mld zł. Zawarta umowa składała się z trzech części, obejmujących: pierwszy etap – określenie założeń doprojektowych i projekt wstępny (dokumentacja techniczna), drugi etap – projektowanie i rozwój, czyli zakończenie pracy rozwojowej (mowa o pierwszym okręcie), trzeci etap – dostawa (mowa o produkcji seryjnej okrętów nr 2 i 3).

W styczniu została zrealizowana pierwsza część umowy, w ramach której opracowano przemysłowe studium wykonalności z analizą techniczno-ekonomiczną oraz projekt wstępny okrętu. Zgodnie z przedłożonymi dokumentami wynikowymi pierwszej części umowy oraz w celu zapewnienia jednolitości, dostosowania wyposażenia, skrócenia czasu realizacji i obniżenia kosztów pozyskania wykonawca zaproponował zmiany do umowy uwzględniające realizację budowy platform „Miecznik” w wariancie kaskadowym. Wariant kaskadowy należy rozumieć jako pozyskanie gotowych elementów, które w trakcie realizacji projektu nie będą podlegały modyfikacjom. Tak więc są to stałe części elementów okrętu. W związku z powyższym uzgodniono, że umowa zostanie zmieniona w taki sposób, że etapy projektowania i rozwoju oraz dostawy będą realizowane równolegle, a części druga i trzecia umowy zostaną połączone.

Ponadto w ramach negocjacji uzgodniono pozyskanie trzech okrętów w taki sposób, że pierwszy okręt będzie wyposażony w zintegrowany system walki, w efektory i sensory i będzie podlegał badaniom kwalifikacyjnym i ocenie, jak kompatybilny jest ten sprzęt. Pozostałe dwa okręty będą dozbrojone w wyżej wymieniony zintegrowany system walki po pozytywnym zakończeniu badań kwalifikacyjnych pierwszego okrętu w drodze oddzielnego aneksowania. Wprowadzenie powyższych zmian do umowy było przedmiotem zakończonych już negocjacji w sprawie dalszej realizacji umowy. Obecnie przygotowywany jest aneks wykonawczy. W tej chwili trwają techniczne przygotowania, wynikające tylko i wyłącznie z obowiązujących przepisów prawa, do złożenia podpisów pod tą umową. Myślę, że już w najbliższych dniach, a może tygodniach zostaną złożone stosowne podpisy. Na skutek planowanego zawarcia aneksu zostaną wprowadzone

następujące zmiany. Terminy dostaw platform okrętowych będą następujące: pierwszy okręt w 2028 r., w końcu 2028 r., drugi okręt w 2030 r., trzeci okręt w 2031 r.

Oczywiście spodziewany jest wzrost wartości umowy, ale wynika to tylko i wyłącznie z czynników, które w tej chwili są związane chociażby z postcovidowymi zakłóceniami łańcuchów dostaw, jak również ze wzrostem inflacji, nie tylko w naszym kraju, ale chyba we wszystkich krajach, a także ze zwiększeniem wyposażenia niektórych elementów adekwatnie do tego, jakie są potrzeby naszych sił zbrojnych. To tyle, jeżeli chodzi o tę krótką informację.

Oczywiście uprzedzę pytanie dotyczące wartości. Wartości aneksu nr 3 nie przekażemy w formie publicznej. Biorąc pod uwagę, że to posiedzenie jest jawne, uprzejmie proszę panią przewodniczącą o zwolnienie mnie z tego obowiązku. Jeżeli będzie konieczne podanie tej informacji, przedstawię ją szanownej podkomisji w formie pisemnej. Dziękuję serdecznie.

Przewodnicząca poseł Monika Pawłowska (PiS):

Wiem – mam taką informację – że ma również przygotowaną prezentację pan dyrektor Sobczyk. Czy mogłabym prosić?

Zastępca dyrektora Departamentu Projektów Strategicznych Ministerstwa Aktywów Państwowych Paweł Sobczyk:

Tak. Szanowna pani przewodnicząca, szanowni państwo, szanowni panowie oficerowie, jeżeli chodzi o Departament Projektów Strategicznych, to faktycznie jest przygotowana taka prezentacja. Ona ma kilka slajdów. Część z tych informacji, które przed chwilą przedstawił gen. Kuptel, już wybrzmiała, natomiast będą one za chwilę przeze mnie wyświetlone. Chciałbym tylko, bo pan generał pozwolił odnieść się do bardziej szczegółowych informacji… Tytułem wstępu powiem, że jako Departament Projektów Strategicznych sprawujemy pośredni nadzór nad PGZ Stocznią Wojenną przy pomocy Polskiej Grupy Zbrojeniowej. Te informacje pochodzą od bezpośredniego wykonawcy – członka konsorcjum – czyli od PGZ Stoczni Wojennej. Na slajdach będzie pokazane w ogólnym zarysie, jak ten program wygląda i na jakim jest obecnie etapie. Doprecyzuję to też ustnie. Mam nadzieję, że to będzie taka informacja, na bazie której później będziemy mogli ewentualnie przejść do dalszych szczegółów. Poproszę przedstawicieli Polskiej Grupy Zbrojeniowej, żeby ewentualnie doprecyzowali te wszystkie rzeczy, które takiego doprecyzowania będą wymagać.

W pierwszej kolejności – jak zostało podniesione – ten projekt jest realizowany przez konsorcjum. Konsorcjum składa się w chwili obecnej z trzech podmiotów. Liderem jest Polska Grupa Zbrojeniowa. Polska Grupa Zbrojeniowa Stocznia Wojenna jest członkiem. Mamy tutaj jeszcze Remontową Shipbuilding. To są wykonawcy tego projektu. Wydaje mi się, że taki projekt, w takiej formule i o takiej wartości, nie był jeszcze realizowany w historii przez żadną z polskich stoczni. Z jednej strony jest to pewnego rodzaju bardzo duże wyzwanie. Jako ministerstwo podchodzimy do tego jak do bardzo dużej szansy, którą upatrujemy dla przemysłu zbrojeniowego w domenie morskiej.

Pozwolę sobie teraz przedstawić podstawowe parametry taktyczno-techniczne tych fregat, które są przedmiotem umowy. Mogę doprecyzować, że okręty „Miecznik" zostaną wyposażone w zintegrowany system misji, który będzie obejmował zintegrowany pomost, system łączności, system zarządzania platformą oraz system walki. Oczywiście to wszystko będzie w pełnej integracji. Pełny system zarządzania walką, sensory i efektory, które będą obejmowały systemy przeciwlotnicze, przeciwrakietowe, systemy rażenia woda–woda, woda–ziemia i torpedy przeznaczone do zwalczania okrętów podwodnych.

W docelowo zakładanym ukompletowaniu w zakresie systemów przeciwlotniczych okręty będą posiadały pionowe wyrzutnie rakiet VLS MK 41 oraz rakiety z rodziny Khan. Do zwalczania celów nawodnych i lądowych przeznaczone będą wyrzutnie rakiet RBS15. Uzbrojenie artyleryjskie będzie obejmować armatę średniego kalibru 76 mm Oto Melara Super Rapid Strales, dwie armaty 35 mm OSU-35K, zdalnie sterowane moduły uzbrojenia wyposażone w wielokalibrowe karabiny maszynowe oraz ręcznie kierowane wielokalibrowe karabiny maszynowe. Uzbrojenie torpedowe będzie obejmować dwie

podwójne wyrzutnie torped. Okręty będą także posiadały radary wielofunkcyjne średniego i dalekiego zasięgu oraz radar kierowania ogniem, środki rozpoznania obrazowego, a także sonar kadłubowy i holowany. Wyposażone zostaną również w środki walki radiotechnicznej. Można powiedzieć, że w tym zakresie te okręty będą bardzo wysoko ukompletowane. Będą posiadały różnego rodzaju uzbrojenie pozwalające im w zasadzie swobodnie odpierać ataki każdego rodzaju.

Jeżeli chodzi o harmonogram realizacji projektu, jest on wyświetlony na ekranach. Z informacji przekazanych nam przez wykonawcę wynika, że w chwili obecnej zakończono rozmowy z zamawiającym dotyczące uzbrojenia jednostek oraz ceny, harmonogramów i dostaw dostosowanych do możliwości finansowania programu. Należy zaznaczyć, że w pierwszym wariancie nie mieliśmy pełnej specyfikacji tego, co znajdzie się na pokładach tych okrętów. To jest wynik rozmów, negocjacji i potrzeb resortu obrony. Wydaje się, że ten etap mamy już zakończony. Ten harmonogram można uznać za uzgodniony. Równolegle do prac projektowych w realizacji jest jeszcze wiele czynności przygotowawczych, takich jak na przykład budowa łańcuchów dostaw, opracowywanie szczegółowych harmonogramów i strategii budowy oraz innych niezbędnych planów.

Z informacji, które posiadam od Stoczni Wojennej, wynika, że stocznia jest w stałym kontakcie z partnerem brytyjskim – Babcock. W zasadzie ta linia współpracy jest bardzo dobra i stała. Można powiedzieć, że od strony Stoczni Wojennej współpraca przebiega wzorowo. W chwili obecnej realizowanych jest także wiele prac inwestycyjnych na terenie stoczni. Mamy to, o czym powiedziałem na samym początku, czyli pewnego rodzaju szansę. Stocznia i przemysł stoczniowy akurat w domenie wojskowej z tej szansy korzysta. W chwili obecnej jest budowana największa i najnowocześniejsza w Europie hala kadłubowa. Trwa także budowa hali produkcyjnej oraz budynku socjalno-administracyjnego. Trwa modernizacja w zakresie infrastruktury i przystosowania jej do koncepcji przemysł 4.0. Montaż linii technologicznej uwzględnia najbardziej zaawansowane technologicznie w Europie przecinarki CNC 3T wraz z przystawką do plazmowego cięcia rur. Nie dawniej niż miesiąc czy dwa miesiące temu taka maszyna została dostarczona do stoczni. Odbyły się pierwsze cięcia blach. Testy wykazały, że wszystko jest sprawne i działa jak należy.

Został opracowany także wstępny projekt. Finalizowane są prace nad projektem technicznym. Trzeba zaznaczyć, że podstawą projektu „Miecznik" jest sprawdzona platforma Arrowhead A-140 strategicznego partnera programu, czyli firmy Babcock International, o czym już powiedziałem. Zatwierdzenie projektu klasowego fregat jest przewidywane na lipiec bieżącego roku. Rozpoczęcie opracowania projektu warsztatowego oraz budowy pierwszej jednostki odbędzie się zgodnie z tym harmonogramem, który państwo widzą. Rozpoczęcie budowy jest tutaj przewidziane na przyszły rok, na sam początek. Chciałbym jeszcze w jednym zdaniu odnieść się do tego, o czym powiedział na wstępie pan generał. Wartość tego projektu była pierwotnie założona na pewnym poziomie, ale w wyniku pewnych obiektywnych okoliczności musiała ulec zwiększeniu. Mamy tutaj podanych kilka czynników, które wpłynęły na zmianę wartości tego programu. Są to m. in. długofalowe skutki pandemii. Wszyscy wiemy o tym, że pandemia wywarła bardzo duże negatywne skutki nie tylko w sferze zdrowotnej, ale przede wszystkim w zakresie totalnego przerwania łańcuchów wszystkich dostaw.

Mamy wzrost poziomu inflacji, który też spowodował zwiększenie cen. Jest ono odczuwalne nie tylko w Europie, ale w zasadzie na całym świecie. Komponenty w znacznej mierze są produkcji zagranicznej, więc to też miało wpływ na to, że ta wartość uległa zwiększeniu. Sytuacja geopolityczna, czyli konflikt na terenie Ukrainy. Zerwanie wszystkich łańcuchów dostaw, z których korzystaliśmy. To też głównie wpływa na ceny, jeżeli chodzi o stal. Także zmiana konfiguracji fregat, jeżeli chodzi o zwiększenie zdolności przetrwania podczas realizacji zadań. Zgodnie z ich wojennym przeznaczeniem zostały doposażone w najnowocześniejsze rozwiązania przeznaczone dla podsystemów dowodzenia, rozpoznania i rażenia. To jest konsekwencja tego, o czym już też wspomniałem. Ta konfiguracja, która była założona jako pewnego rodzaju punkt wyjścia, także ulegała cyklicznym zmianom. Okoliczności, które do tego doprowadziły, też wynikają z obiektywnych wydarzeń, które dzieją się na świecie, i z potrzeby dostosowania okrętów

do potencjalnych zagrożeń, z którymi mogą mieć do czynienia i którym będą musiały się przeciwstawiać.

W zakresie Departamentu Projektów Strategicznych ministerstwa to jest wszystko. Teraz pozwolę sobie jeszcze przekazać głos przedstawicielom Polskiej Grupy Zbrojeniowej w celu doprecyzowania tych informacji. Oczywiście, jeżeli będzie taka potrzeba, ja też jestem do państwa dyspozycji. Tak że dziękuję, pani przewodnicząca, i oddaję głos przedstawicielom Polskiej Grupy Zbrojeniowej.

Przewodnicząca poseł Monika Pawłowska (PiS):

Bardzo proszę, panie prezesie.

Wiceprezes zarządu Polskiej Grupy Zbrojeniowej SA Krzysztof Sola:

Pani przewodnicząca, drodzy parlamentarzyści, pan dyrektor Sobczyk z Ministerstwa Aktywów Państwowych w pełni przedstawił informację, którą otrzymał od nas. Natomiast potrzebne jest jedno drobne sprostowanie. Termin zakończenia pierwszego etapu, tj. fizycznej budowy jednostki, jest ustalony na połowę sierpnia tego roku. Tak że jesteśmy zgodnie z harmonogramem, a nawet przed. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Monika Pawłowska (PiS):

Otwieram dyskusję. Czy ktoś z państwa posłów? Proszę bardzo.

Poseł Andrzej Rozenek (LD):

Dziękuję bardzo.

Pani przewodnicząca, szanowni państwo, zapytam trochę szerzej. Na Europejskim Kongresie Gospodarczym w Katowicach jeden z wiceprezesów zarządu Polskiej Grupy Zbrojeniowej powiedział, że sytuacja Polskiej Grupy Zbrojeniowej jest na tyle trudna, że potrzebuje w tej chwili 8–9 mld zł od Skarbu Państwa, żeby uzyskać płynność finansową. Jak słyszymy, ten projekt będzie kosztował grubo powyżej 8 mld zł. Więc jest bardzo proste pytanie – czy mamy na to pieniądze? Czy wobec tego oświadczenia pana wiceprezesa na Europejskim Kongresie Gospodarczym w Katowicach Polska Grupa Zbrojeniowa jest w stanie udźwignąć ten projekt, czy też mamy do czynienia z taką sytuacją, że brakuje państwu pieniędzy na bieżące wydatki, czyli właśnie pieniędzy obrotowych? Jeżeli tak, to jakie mają państwo pomysły na to, żeby sfinansować tak poważny, tak duży projekt i przy tym zmieścić się jeszcze w terminach? Dziękuję bardzo.

Wiceprezes zarządu PGZ SA Krzysztof Sola:

Odpowiem na to pytanie. To jest pewnie jakieś duże nieporozumienie. Jeżeli mówimy o 9 mld zł, to roczne przychody Polskiej Grupy Zbrojeniowej wynoszą ok. 6 mld zł. Przepalić takie pieniądze jest bardzo ciężko, choćby człowiek się bardzo starał. Natomiast wracam do liczb, bo z liczbami się nie dyskutuje. W 2020 r. Polska Grupa Zbrojeniowa miała 85 mln zysku netto. W 2021 r. w Polskiej Grupie Zbrojeniowej były 224 mln zł zysku netto. W 2022 r. – jesteśmy świeżo po zatwierdzeniu sprawozdania finansowego – 303 mln zł zysku netto. Tak że to jest jakieś nieporozumienie. Nie wiem, kto się wypowiadał. Nasz przedstawiciel nie był oddelegowany do udziału w EKG. Jeżeli wypowiedział się w tym tonie, to jest to jego prywatna wypowiedź, ale nieprawdziwa, jeżeli mówił, że utraciliśmy płynność finansową.

Przewodnicząca poseł Monika Pawłowska (PiS):

Czy jeszcze ktoś z panów posłów chciałaby zabrać głos czy zadać pytania? W takim razie zamykam dyskusję.

Dziękuję państwu. Dziękuję przybyłym gościom. O terminach kolejnych posiedzeń będziemy informować. Będziemy zapraszać gości.

Dziękuję państwu. Zamykam posiedzenie podkomisji.